



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva dediť majetok podľa čl. 20 ods. 1 tretej vety Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 4 C/193/2011-82 z 2. marca 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co/112/2012-121 z 21. novembra 2012 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť I. K. o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2013 doručená sťažnosť I. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva dediť majetok podľa čl. 20 ods. 1 tretej vety ústavy

rozsudkom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C/193/2011-82 z 2. marca 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co/112/2012-121 z 21. novembra 2012 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“). Na výzvu ústavného súdu sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil podaním doručeným 3. apríla 2013.

Predmetom konania vedeného okresným súdom ako súdom prvého stupňa bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa a ďalších navrhovateľov na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v návrhu. Okresný súd napadnutým rozsudkom č. k. 4 C/193/2011-82 z 2. marca 2012 návrh pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 25 Co/112/2012-121 z 21. novembra 2012 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

*V odôvodnení podanej sťažnosti sťažovateľ namieta, že jeho návrh bol okresným súdom zamietnutý napriek tomu, že návrh obsahoval „presný popis skutkového stavu“, doložený nielen „listinnými dôkazmi, ale aj svedeckými výpoveďami... z ktorých vyplynulo, že žalovaná strana konala nielen v rozpore s rodinnými dohodami právnych predchodcov sťažovateľa, ale aj v rozpore s dobrými mravmi...*

*Zvlášť riadne preukázal, že tu bola uzavretá kúpnopredajná zmluva, ktorá nemohla mať právny základ, aby sťažovateľ stratil vlastnícke právo k nehnuteľnostiam.*

*Sťažovateľ poukazuje na to, že predložená kúpnopredajná zmluva nie je uzavretá tak, aby nevzbudzovala žiadne pochybnosti.“*

Sťažovateľ tiež v sťažnosti uvádza, že bolo porušené „jeho právo, aby sa zaručilo, že ako dedič mohol riadne vstúpiť do vlastníckych práv po svojej manželke ako celku“ a ako vlastník nehnuteľnosti mohol „z dôvodu dedičskej postupnosti uzavrieť nájomnú zmluvu s miestnym poľnohospodárskym družstvom“ a dostávať z tohto nájomného vzťahu „požitky z celej navrátenej nehnuteľnosti“.

V doplnení svojej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že k porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 treťou vetou ústavy došlo „nesprávnym postupom súdov a

*následne ich nesprávnym rozhodnutím, nakoľko nerešpektovali právoplatné dedičské rozhodnutia... a tým znemožnili nadobudnutie vlastníctva k predmetu dedičstva a tým sťažovateľ stratil vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudol na základe dedičského titulu“.*

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

*„1. Základné právo sťažovateľa zakotvené v článku 46 a článku 20 ods. 1, tretia veta Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutiami Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 4 C/193/2011-82 zo dňa 02. 03. 2012 a Krajského súdu Nitra sp. zn. 25 Co/112/2012-121 zo dňa 21. 12. 2012 porušené bolo.*

*2. Ústavný súd Slovenskej republiky nariaďuje, aby vo veci samej boli napadnuté uvedené rozhodnutia zrušené a vo veci sa konalo v súlade so zásadami spravodlivého rozhodnutia a sťažovateľovi bolo priznané jeho vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudol na základe dedičského titulu.*

*3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie podľa úvahy Ústavného súdu Slovenskej republiky.*

*4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Topoľčany povinný vyplatiť k rukám advokáta JUDr. M. Š...“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Preto tvrdenia o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý sťažovateľ sčasti cituje mimo petitu v texte sťažnosti, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, III. ÚS 56/2012).

### **1. K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom okresného súdu**

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade namietaný rozsudok okresného súdu podliehal revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením označených

základných práv je z ústavného hľadiska preto podstatné a určujúce len preskúmanie postupu krajského súdu (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

## **2. K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom krajského súdu**

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 20 ods. 1 tretej vety ústavy sa dedenie zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný

výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Napriek nekonzistencii argumentácie obsiahnutej v sťažnosti možno z jej obsahu vyvodiť, že ňou sťažovateľ vyjadruje najmä nesúhlas so zamietnutím ním podanej žaloby

pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom súdneho konania.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku č. k. 25 Co/112/2012-121 z 21. novembra 2012, ktorým rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, uviedol:

*„Odvolaací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania a smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, prejednal odvolanie navrhovateľa v 2. rade na odvolacom pojednávaní nariadenom podľa § 214 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa v 2. rade nie je dôvodné.*

*V tomto konaní sa navrhovatelia v 1.-5. rade svojím návrhom, doručeným súdu prvého stupňa dňa 05. 12. 2011, domáhali určenia, že nehnuteľnosti v kat. úz. P., zapísané na LV č. 2487 ako parc. č. 2743/1 – trvalé trávnaté porasty o výmere 80 m<sup>2</sup> a parc. č. 2743/2 – trvalé trávnaté porasty o výmere 1263 m<sup>2</sup> v podiele 2/30-ín, zapísané v PKN vložke č. 500 ako parc. č. 611 – roľa o výmere 7646 m<sup>2</sup> v podiele 2/6-ín a v PKN vložke č. 501 ako parc. č. 612 v podiele 7/42-ín, patria do vlastníctva M. K., rod. P., zomr... Na návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhali pripustenia zmeny návrhu, bola v priebehu konania uznesením súdu prvého stupňa zo dňa 17. 02. 2012 pripustená zmena návrhu, v dôsledku čoho sa predmetom konania stal návrh navrhovateľov o určenie, že sú spoluvlastníkmi vyššie popísaných nehnuteľností, každý v rovnakom pomere...*

*Návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) OSP]...*

*Určovacia žaloba v zmysle citovaného ustanovenia má preventívny charakter a má miesto jednak tam, kde pomocou nej možno eliminovať stav ohrozenia, práva, či neistoty v právnom vzťahu, ak zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámeč, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Určovacia žaloba je procesným inštitútom, pre ktorý nie je rozhodujúca hmotnoprávna legitímácia účastníkov. Úspešne ju môže podať len ten, kto má*

na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem v podstate nahrádza vecnú legitímáciu účastníkov. Pre úspech v spore nie je nutné, aby účastníci boli subjektami práv a povinností, prípadne právneho vzťahu, ktoré majú byť určené, ale podmienkou je, aby žalobca mal naliehavý právny záujem na určení, a to na určení proti označenému žalovanému.

Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, pre ktoré je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností (výpis z listu vlastníctva preukazuje vlastnícke právo) a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť aj ohrozené. Pretože však rozhodnutie o určení vlastníckeho práva je podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností, je žaloba o určenie vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Umožňuje totiž dosiahnuť zhodu medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností. Keďže však v zmysle ust. § 159 ods. 2 OSP rozsudok o určení vlastníckeho práva je záväzný len pre účastníkov konania, môže byť podkladom pre vykonanie zmeny v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností len, ak účastníkmi konania boli všetky osoby aktuálne (v čase rozhodovania) zapísané v katastri ako vlastníci. Konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam preto musí zásadne prebiehať medzi všetkými zapísanými vlastníkami, resp. spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov v katastri nehnuteľností alebo tými, ktorí sú preukázane a platne právnymi nástupcami (dedičmi alebo univerzálnymi sukcesormi) zapísaných vlastníkov, pretože určovací výrok rozsudku má účinnosť iba vo vzťahu k účastníkom konania a nie aj voči tretím osobám. Tieto osoby vytvárajú nerozlučné procesné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 OSP na jednej alebo druhej strane. Ak by žaloba nesmerovala proti všetkým týmto osobám, naliehavý právny záujem na požadovanom určení by nebol daný.

Platí teda, že základnou podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Bez preukázania existencie takéhoto záujmu musí súd žalobu podľa § 80 písm. c) OSP zamietnuť ako neprípustnú. Ide pritom o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie

žaloby; preto súd po zaujatí záveru, že určovací žaloba podľa § 80 písm. c) OSP nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení procesné prípustným nástrojom, na ochranu práva, zamietne takúto žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa i riadiac sa zhora uvedenými právnymi závermi postupoval, keď prioritne zisťoval existenciu naliehavého právneho záujmu na navrhovateľmi požadovanom určení. Pokiaľ po zistení nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktorý sčasti vyvodil z okolnosti, že účastníkmi konania nie sú všetci spoluvlastníci, resp. ich právni nástupcovia, návrhov navrhovateľov zamietol, odvolací súd v tomto smere jeho rozhodnutie považuje za vecne správne. Ako preukazuje obsah spisu, výsledky vykonaného dokazovania v dostatočnom rozsahu osvedčujú, že návrh navrhovateľov nesmeruje proti všetkým aktuálnym spoluvlastníkom sporom dotknutých nehnuteľností, resp. ich právnym nástupcom... Vychádzajú z popísaných zistení niet teda pochyb o tom, že pokiaľ sa navrhovatelia svojim návrhom domáhajú i určenia svojho vlastníckeho práva k nimi označeným podielom k pôvodným pozemknížným parcelám č. 611 a 612 zapísaných vo vložkách č. 500 a 501 kat. úz. P., vo svojom návrhu neoznačili všetkých do úvahy prichádzajúcich spoluvlastníkov, resp. ich právnych nástupcov a voči nim svoj návrh ani nesmerovali. Konanie tak neprebíha medzi všetkými spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov, resp. ich právnymi nástupcami, čím ho zaťažili vadou spočívajúcou v nedostatku procesného spoločenstva na strane odporcov. Tým nie je daný ani naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Správne preto súd prvého stupňa návrh navrhovateľov zamietol bez posudzovania merita vecí, pričom správne poukázali na nedostatok pasívnej legitimácie na strane odporcu v 3. rade, keď táto nevyplýva zo žiadnych v spise obsiahnutých listinných dôkazov. Odvolací súd si v plnom rozsahu osvojil i rozhodnutie o náhrade trov konania, keď súd prvého stupňa dôvodne postupujúc podľa § 142 ods. 1 OSP v konaní plne úspešným odporcom v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % potrebných na ich účelné bránenie práva proti v konaní neúspešným navrhovateľom, keďže na strane navrhovateľov neboli zistené a ani len tvrdené dôvody pre aplikáciu ust. § 150 OSP, využijúc pritom postup podľa § 151 ods. 7 OSP. Naproti tomu odporcovi v 3. rade náhradu trov konania nebolo možné priznať, keďže v tomto smere návrh podľa § 151 ods. 1 OSP nepodal.

*Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, keď súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.“*

Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis III. ÚS 538/2012).

Z citovanej časti rozsudku krajského súdu vyplýva, že svoj právny názor krajský súd zdôvodnil ústavne konformným spôsobom, aplikujúc na prípad relevantnú právnu normu [konkrétne § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], pričom rozhodnutie krajského súdu vo veci dostatočne odôvodnil tak, že nevykazuje znaky arbitrárnosti. V danom prípade súčasne nebolo zistené (sťažovateľ v tomto smere ani neargumentoval), že by krajský súd rozhodol v rozpore s ustálenou judikatúrou všeobecných súdov aplikovateľnou v obdobných prípadoch bez toho, aby svoje rozhodnutie primerane odôvodnil.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd v posudzovanom prípade nenachádza dôvody na to, aby právne závery krajského súdu formulované v jeho rozsudku mohol nahradiť právnymi názormi, ktoré prezentuje vo svojej sťažnosti sťažovateľ. Uvedené platí

aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľa uberala iným smerom ako právny názor krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ nesúhlasí, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietanie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Posúdením obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu z ústavne významných hľadísk dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy. Napadnutým rozhodnutím nemohlo byť porušené ani právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručené čl. 46 ods. 2 ústavy, keďže predmetom konania, v ktorom bol napadnutý rozsudok vydaný, bola žaloba o určenie vlastníckeho práva, a nie prieskum zákonnosti rozhodnutia verejnej správy, ktorý by mohol byť realizovaný len v rámci správneho súdnictva.

Rovnako nemohlo označeným rozsudkom krajského súdu dôjsť ani k porušeniu základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, keďže konajúce súdy svojím rozhodnutím neobmedzili ani nevylúčili možnosť sťažovateľa domáhať sa takejto náhrady škody od štátu, ktorý v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) nesie za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom zodpovednosť. K porušeniu označeného základného práva by mohlo dôjsť v prípade, ak by všeobecný súd neodôvodnene zamietol návrh na náhradu škody uplatnenej proti štátu v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu.

Napokon vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že tento článok ústavy neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva

alebo slobody, ale len odkazuje na zákonnú úpravu podmienok a podrobností súdnej ochrany (m. m. I. ÚS 440/2008), resp. len ukladá štátu povinnosť upraviť podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane zákonom (m. m. I. ÚS 185/2010). Ústavný súd však v konaní podľa čl. 127 ústavy rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom iné ustanovenie uvedených právnych aktov možno namietat' vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06).

S prihliadnutím na absenciu priamej súvislosti medzi základným právom na súdnu a inú právnu ochranu zaručeným čl. 46 ústavy na jednej strane a napadnutým rozsudkom krajského súdu na druhej strane považuje ústavný súd sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o porušenie základného práva dedič' majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 treťou vetou ústavy, ktoré sťažovateľ spája s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07, III. ÚS 313/2011). Ak teda v označenom konaní nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ústavy, neprichádza potom do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 tretej vety ústavy.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľa ústavný súd ďalej pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06). Z okolností prípadu je zrejmé, že všeobecné súdy nerozhodovali o dedičskom práve sťažovateľa, ale o návrhu na určenie vlastníckeho práva, na ktorého prerokovanie nebola splnená zákonom ustanovená podmienka existencie naliehavého právneho záujmu na žalovanom určení. Ústavný súd teda nezistil ani relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom krajského súdu a základným právom zaručeným čl. 20 ods. 1 treťou vetou ústavy, porušenie ktorého navrhovateľ namieta v sťažnosti, a preto aj vo vzťahu k namietanému porušeniu tohto základného práva považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

Za daných okolností ústavný súd sťažnosť proti rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považujúc ju za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013